

Adresseinformasjon fylles inn ved ekspedering. Se mottakerliste nedenfor.

Vår ref.: 2607037-1 -
Vår dato: 2.6.2026

Deres ref.:
Deres dato:

Saksbehandler: Aida Beglar Hamedani

Vedlegg til varsel

Analyse av markedet for terminering av tale i mobilnett (Marked 2)

Sammendrag

Dette dokumentet utgjør vedlegg til varsel om vedtak, og inneholder Nasjonal kommunikasjonsmyndighets (Nkom) åttende runde med analyse av markedet for terminering av tale i mobilnett (Marked 2). Nkom har tidligere analysert dette markedet i 2005, 2007, 2008, 2010, 2011, 2015 og 2017.

Formålet med analysen er å vurdere om det fortsatt foreligger grunnlag og behov for sektorspesifikk forhåndsregulering (ex ante-regulering) av markedet, i lys av gjeldende regelverk og utviklingen av markedet. Vurderingen er gjennomført i samsvar med ekomloven og retningslinjer fra EFTAs overvåkingsorgan (ESA), og bygger på tre-kriterie-testen.

Kapittel 1 redegjør for bakgrunnen og de metodiske rammene for analysen. Kapittel 2 fastsetter det relevante produktmarkedet, og avgrensar det geografiske markedet for terminering av tale i mobilnett, i tråd med føringer fra ESA og Kommisjonen. På grunnlag av markedsavgrensningen avgrensas markedet til terminering av tale i offentlige, individuelle mobilkommunikasjonsnett i Norge.

Kapittel 3 inneholder Nkoms vurdering etter tre-kriterie-testen. Analysen viser at det første kriteriet om høye og varige etableringshindre er oppfylt, men at det andre kriteriet om at markedet ikke tenderer mot bærekraftig konkurranse ikke er oppfylt. Som følge av dette vurderer Nkom at det ikke er nødvendig å foreta en nærmere vurdering av det tredje kriteriet.

På denne bakgrunn konkluderer Nkom med at markedet for terminering av tale i mobilnett ikke lenger er egnet for sektorspesifikk forhåndsregulering.

1. Innledning

1.1. Bakgrunn og formål

Det regulatoriske rammeverket for elektronisk kommunikasjon i Norge bygger på EØS-regelverket og er gjennomført i norsk rett gjennom lov 13. desember 2024 nr. 76 om elektronisk kommunikasjon (ekomloven) og tilhørende forskrifter. Formålet med regelverket er å legge til rette for harmonisert regulering i EØS-området, redusere etableringshindre og fremme bærekraftig konkurranse til det beste for brukerne.

I tråd med Norges forpliktelser etter EØS-avtalen skal Nkom identifisere relevante markeder for elektronisk kommunikasjon som kan være gjenstand for forhåndsregulering (ex ante-regulering), og vurdere om det foreligger grunnlag for utpeking av tilbydere med sterk markedsstilling, jf. Ekomloven §§ 6-1 til 6-3. Markedsanalysene skal gjennomføres i samsvar med ESAs retningslinjer¹ for markedsanalyser og vurdering av sterk markedsstilling, samt ESAs anbefaling om relevante markeder², anvendt i lys av Kommisjonen Explanatory Note³.

I den siste anbefalingen fra ESA er markedet for terminering av tale i mobilnett ikke lenger identifisert som forhåndsdefinerte reguleringsmarkeder. Etter ekomloven § 6-3 andre ledd innebærer dette at Nkom, før eventuell videre regulering, må foreta en konkret vurdering av tre-kriterie-testen. Testen tar sikte på å avklare om markedet fortsatt er egnet for sektorspesifikk regulering.

Denne analysen har en fremadskuende tidshorisont på to til tre år, og omfatter vurdering av markedsavgrensning og tre-kriterie-testen. Analysen gir grunnlag for å vurdere om det fortsatt er behov for videre regulering av markedet for terminering av tale i mobilnett.

1.2. Rettslig og metodisk rammeverk

Analysen gjennomføres i samsvar med ekomregelverket og de metodiske føringene som følger av ESAs retningslinjer og anbefaling om relevante markeder. I vurderingen av markedet for terminering av tale i mobilnett er det særlig relevant at det på EØS-nivå er innført felleseuropeiske, harmoniserte maksimalpriser for terminering av tale i mobil- og fastnett, fastsatt i kommisjonsforordning (EU) 2021/654, vedtatt med hjemmel i ekomdirektivet

¹ [ESA, vedtak om nye retningslinjer for markedsanalyse og sterk markedsstilling \(2022\)](#)

² [Kommisjonen, anbefaling \(EU\) 2020/2245 om relevante ekommarkeder \(2020\)](#)

³ [Kommisjonen, explanatory note til anbefaling \(EU\) 2020/2245 om relevante ekommarkeder \(2020\)](#)

artikkel 75. Forordningen er innlemmet i norsk rett gjennom ekomforskriften § 6-4, fastsatt med hjemmel i ekomloven § 7-8.

Maksimalprisene setter et bindende tak for prisene i termineringsmarkedene. Etter forordningen er pristaket fastsatt til 0,2 eurocent per minutt for terminering i mobilnett og 0,07 eurocent per minutt for terminering i fastnett. Maksimalprisene skal omregnes årlig til norske kroner etter forordningens metode. Fra 1. januar 2026 gjelder det i Norge en maksimalpris på 2,34 øre per minutt for mobilterminering⁴.

Den felleseuropeiske prisreguleringen løser den viktigste konkurranseutfordringen i termineringsmarkedene, og er derfor et sentralt utgangspunkt for vurderingen av videre reguleringsbehov.

I analysen brukes tre-kriterie-testen som et verktøy for å vurdere om markedet, gitt gjeldende prisregulering, fortsatt er egnet for sektorspesifikk forhåndsregulering, jf. Anbefalingen og Kommisjonens Explanatory Note.

Der Kommisjonen allerede har foretatt uttrykkelige vurderinger av termineringsmarkedene i lys av den felleseuropeiske prisreguleringen, vil disse være et sentralt utgangspunkt for den nasjonale analysen. Eventuelle avvik må begrunnes i særskilte nasjonale forhold.

1.3. Tidligere markedsanalyser og vedtak i markedet for terminering av tale i mobilnett

Dette er Nkoms åttende analyse av markedet for terminering av tale i individuelle, offentlige mobilkommunikasjonsnett. Markedet omtales i analysen som markedet for terminering av tale i mobilnett (Marked 2).

De tidligere analysene er datert 19. september 2005, 8. mai 2007, 17. november 2008, 27. september 2010, 15. juni 2011, 13. januar 2015 og 27. november 2017.

Dagens analyse er en selvstendig vurdering basert på gjeldende rammevilkår. Samtidig danner tidligere vedtak, herunder vedtaket fra 2017, et viktig bakteppe for vurderingen av om det i dagens marked foreligger konkurranseproblemer som ikke kan avhjelpes gjennom den felleseuropeiske prisreguleringen.

⁴ [Nkom, maksimalpriser for terminering av tale i mobil- og fastnett fra 1. januar 2026](#)

1.4. Regulering i enkelte andre EØS-land

I flere EØS-land har vurderingen av termineringsmarkedene blitt endret etter innføringen av felleseuropeiske maksimalpriser for terminering av tale i mobil- og fastnett.

I enkelte land, som Spania, Belgia, Irland, Danmark og Tyskland, har de nasjonale myndigheter etter gjennomføring av tre-kriterie-testen konkludert med at markedene ikke lenger oppfyller vilkårene for sektorspesifikk forhåndsregulering. Samtlige land har derfor valgt å oppheve sektorspesifikk forhåndsregulering av termineringsmarkedene. Myndighetene har i sine vurderinger lagt til grunn at det første kriteriet om etableringshindre er oppfylt, mens det andre kriteriet om at markedet ikke tenderer mot bærekraftig konkurranse, ikke er oppfylt. Noen av landene har i tillegg vurdert det tredje kriteriet og kommet til at konkurranseretten alene er tilstrekkelig til å håndtere eventuelle konkurranseproblemer.

Samtidig finnes det eksempler på EØS-land som har valgt å opprettholde regulering av termineringsmarkedene. Ett eksempel er Nederland, der den nasjonale vurderingen var at markedene ikke tenderte mot bærekraftig konkurranse og at konkurranseretten alene ikke var tilstrekkelig for å adressere de strukturelle konkurranseproblemene⁵.

I Sverige foreslo de nasjonale myndighetene videre regulering av termineringsmarkedene etter tre-kriterie-testen. Forslaget ble senere trukket tilbake etter merknader fra Kommisjonen i notifiseringsprosessen. Kommisjonen pekte blant annet på manglende dokumentasjon på de anførte konkurranseproblemene og på behovet for en grundigere vurdering av alternative virkemidler.

Før det kan tas stilling til om det norske markedet er egnet for videre regulering, må det relevante produkt- og geografiske markedet avgrenses.

Markedsavgrensingen fastsetter rammene for den videre analysen, både når det gjelder hvilke tjenester som omfattes og det relevante geografiske området. Avgrensningen gjennomføres med konkurranserettslig metode, slik denne er lagt til grunn i ESAs retningslinjer.

⁵ [ACM \(Nederland\), vedtak om markedsanalyse for fast- og mobilterminering \(FTA-MTA-6\)](#)

2. Avgrensning av produktmarkedet

2.1. Avgrensning av produktmarkedet

2.1.1. Terminering av tale som eget produktmarked

Et relevant produktmarked omfatter produkter eller tjenester som i tilstrekkelig grad kan substituere hverandre.

Ved vurderingen av produktmarkedet legges det særlig vekt på etterspørselssubstitusjon, mens tilbudssubstitusjon kun er relevant dersom tilbydere på kort sikt kan endre produksjon og tilby substituerbare tjenester uten vesentlige kostnader eller risiko.

Substituerbarhet på etterspørselssiden foreligger ved at sluttbruker oppfatter to eller flere produkter som innbyrdes ombyttelige eller substituerbare ut fra egenskaper, pris og bruksområde.

For terminering av tale foreligger det i praksis ikke substitusjon verken på etterspørsel- eller tilbudssiden. Dette henger sammen med hvordan markedet er bygget opp. Hver enkelt samtale kan kun termineres i nettet til den anropte parten, og termineringstjenesten leveres dermed utelukkende av tilbyderen som kontrollerer det aktuelle nettet. Som følge av Calling Party Pays-prinsippet (CPP) er det den anropende part som betaler termineringsprisen, uten mulighet til å velge en alternativ tilbyder til termineringstjenesten.

I Explanatory Note opprettholder Kommisjonen sitt syn fra 2014-anbefalingen om at terminering av tale i fastnett og mobilnett utgjør separate produktmarkeder. Kommisjonen legger til grunn at termineringstjenester bør avgrenses basert på det oppringte nummeret, snarere enn den underliggende nettverksteknologien samtalen termineres på. Samtaler til geografiske numre inngår dermed i markedet for fast terminering, mens samtaler til mobilnumre inngår i markedet for mobilterminering.

Kommisjonen legger videre til grunn en teknologinøytral tilnærming, der alle teknologier som benyttes til å terminere tale omfattes av det relevante produktmarkedet. Dette inkluderer blant annet terminering av tale over 2G-, 3G-, 4G- og 5G-nett, samt tale over WiFi. Samtidig fremgår det av Explanatory Note at enkelte tjenester, som verdiøkende tjenester (VAS) og maskin-til-maskin-tjenester (M2M), kan holdes utenfor produktmarkedet dersom slike tjenester fungerer annerledes enn vanlig taleterminering.

2.1.2. Tilbydere av terminering i mobilnett

I Norge tilbys terminering av tale i mobilnett av tilbydere som kontrollerer egne, offentlige mobilkommunikasjonsnett, samt tilbydere som har tilgang til slike nett gjennom avtaler. Per i dag omfatter dette Telenor, Telia, Lyse Tele, Telavox og Lycamobile.

Telenor, Telia og Lyse Tele er tilbydere med egne offentlige mobilkommunikasjonsnett. Telavox og Lycamobile er virtuelle mobilnettoperatører (MVNOer) og kontrollerer terminering gjennom egne kjernenett.

Terminering av tale leveres alltid i nettet til den anropte sluttbrukeren, og hver tilbyder kontrollerer dermed terminering av samtaler til egne mobilnumre. Det finnes ikke alternative tilbydere som kan terminere samtaler til samme nummer. Terminering av tale i mobilnett fremstår derfor som en klart avgrenset tjeneste i ekom-markedet.

Nkom har i tidligere markedsanalyser foretatt omfattende vurderinger av produktmarkedet for terminering av tale i mobilnett. De markedsmessige og tekniske forholdene knyttet til terminering vurderes i det vesentlige å være uendret. På denne bakgrunn videreføres en teknologinøytral avgrensning av produktmarkedet til terminering av tale i offentlige, individuelle mobilkommunikasjonsnett.

Samtidig er det grunnlag for enkelte presiseringer sammenlignet med vedtaket fra 2017. I tidligere analyser ble maskin-til-maskin-tjenester (M2M) inkludert i produktmarkedet, blant annet fordi det ikke kunne utelukkes at slike løsninger innebar terminering av tale i mobilnett. Kommisjonen anfører i Explanatory Note at M2M tjenester i all hovedsak ikke er talebasert derfor ikke bør inngå i markedsavgrensingen. Nkom støtter denne vurderingen og anser dermed ikke M2M som en del av det relevante markedet. Nkom har heller ikke indikasjoner på konkurranseproblemer knyttet til terminering av tale for M2M tjenester.

På denne bakgrunn avgrenses det relevante produktmarkedet til terminering av tale i offentlige, individuelle mobilkommunikasjonsnett. Avgrensningen er teknologinøytral og omfatter terminering av tale til mobilnumre, uavhengig av hvilken teknologi som benyttes, mens tjenester som ikke har samme bruk og markedsforhold som tradisjonell taleterminering holdes utenfor.

2.2. Avgrensning av det geografiske markedet

Når det relevante produktmarkedet er fastlagt, må det videre vurderes hvilket geografisk område markedet omfatter.

I henhold til ESAs retningslinjer omfatter det relevante geografiske markedet det område hvor konkurransevilkårene for produktene eller tjenestene som tilbys er tilstrekkelig ensartede.

For markeder innen elektronisk kommunikasjon geografisk har avgrensning blitt fastsatt med utgangspunkt i utbredelsen av det relevante nettet, samt det stedlige virkeområdet for den rettslige reguleringen.

Kommisjonen peker i Explanatory Note på at termineringsmarkeder enten kan avgrenses nasjonalt eller til utstrekningen av det enkelte nett. Kommisjonen anbefaler sistnevnte tilnærming, da dette gir en mer presis avgrensning, særlig der nett har begrenset geografisk dekning.

I tidligere markedsanalyser har Nkom lagt til grunn at det geografiske markedet for terminering av tale i mobilnett avgrenses nasjonalt og til utstrekningen av hver enkelt tilbyders mobilnett, uavhengig av hvor samtalen er originert. De markedsmessige og regulatoriske forholdene som begrunner denne avgrensningen vurderes i det vesentlige å være uendret.

På denne bakgrunn fastholder Nkom at det geografiske markedet for terminering av tale er Norge. I samsvar med forskrift om stedlig virkeområde for lov om elektronisk kommunikasjon § 1, jf. ekomloven § 1-3, skal det gjøres unntak for Svalbard, og det geografiske markedet begrenses derfor til Fastlands-Norge.

2.3. Samlet vurdering av de norske markedet for terminering av tale i mobilnett

På bakgrunn av vurderingene i kapittel 2.1 og 2.2 fastlegges det relevante markedet for terminering av tale i mobilnett.

Nkom avgrenser det relevante produktmarkedet til terminering av tale i offentlige, individuelle mobilkommunikasjonsnett. Avgrensningen er teknologinøytral og omfatter terminering av tale til mobilnumre, uavhengig av hvilken teknologi som benyttes for å levere tjenesten. Tjenester som ikke har samme bruk og markedsforhold som tradisjonell taleterminering, herunder enkelte maskin-til-maskin-tjenester, inngår ikke i produktmarkedet.

Videre avgrenser Nkom det relevante geografiske markedet til Fastlands-Norge, avgrenset til utstrekningen av den enkelte tilbyders mobilnett. Avgrensningen gjelder uavhengig av hvor samtalen er originert.

Denne markedsavgrensningen danner grunnlaget for den videre vurderingen av reguleringsbehovet etter tre-kriterie-testen i kapittel 3.

3. Tre-kriterie-test

3.1. Generelt om tre-kriterie-testen

Etter ekomloven § 6-3 andre ledd skal det gjennomføres en markedsanalyse basert på en tre-kriterietest når et marked ikke er omfattet av anbefalingen om relevante produkt- og tjenestemarkeder som følger av EØS-avtalen (Anbefalingen). Tre-kriterietesten innebærer en vurdering av om de tre kriteriene som angis i bestemmelsen er oppfylt. Markedene kan kun underlegges sektorspesifikk regulering dersom alle de tre kriteriene er oppfylt. De tre kriteriene i testen er som følger:

- Det foreligger høye og varige strukturelle, rettslige eller regulatoriske etableringshindre
- Markedsstrukturen tenderer ikke mot bærekraftig konkurranse
- Konkurranseretten alene er ikke tilstrekkelig til å bøte på de identifiserte konkurranseproblemene

Nærmere utdyping av testen, inkludert innholdet i de tre kriteriene, følger Anbefalingen.

I det videre gjøres det en vurdering av de tre kriteriene opp mot de relevante markedet for mobilterminering.

3.2. Det første kriteriet: Høye og varige etableringshindre

3.2.1. Generelt om det første kriteriet

Det første kriteriet i tre-kriterie-testen innebærer en vurdering av om det foreligger høye og varige etableringshindre i det relevante markedet. Etableringshindre begrenser konkurransen ved å redusere eller forhindre nye aktørers mulighet til å etablere seg, og kan dermed bidra til vedvarende markedsrett. Disse hindrene kan være både strukturelle og regulatoriske.

Strukturelle etableringshindre oppstår som følge av markedsforhold som skaper varige asymmetrier mellom etablerte aktører og potensielle nykommere, og som kan gjøre markedsinngang ulønnsom eller praktisk umulig. Slike hindre kan blant annet bestå av høye faste kostnader, betydelige stordriftsfordeler eller kontroll over essensiell infrastruktur, jf. Anbefalingen og Prop. 93 LS (2023-2024) kapittel 24.

Regulatoriske etableringshindre oppstår som følge av lovgivning og regulering som begrenser markedsinngang, for eksempel gjennom autorisasjonskrav, tekniske standarder eller rettslige forpliktelser. ESA påpeker i Anbefalingen at betydningen av regulatoriske etableringshindre i markedene for elektronisk kommunikasjon har avtatt over tid. Barrierer som forventes å bli fjernet innenfor en tidshorisont på fem år, bør som hovedregel ikke anses som tilstrekkelige til å oppfylle det første kriteriet.

Når det gjelder termineringsmarkedene, fremhever Kommisjonen i Explanatory Note at terminering av tale fortsatt kun kan tilbys av operatøren som kontrollerer nettet til den anropte parten. Dette innebærer at hvert termineringsmarked i utgangspunktet er strukturelt lukket for potensiell markedsinngang, ettersom det ikke finnes reelle alternativer til terminering i det aktuelle nettet. Kommisjonens vurderinger gir dermed et sentralt utgangspunkt for Nkoms vurdering av om det første kriteriet i tre-kriterie-testen er oppfylt.

3.2.2. Vurdering og konklusjon av det første kriteriet

Med utgangspunkt i Kommisjonens vurderinger i Explanatory Note vurderer Nkom om det første kriteriet er oppfylt i det norske markedet for terminering av tale i mobilnett.

Som Kommisjonen peker på, kan terminering av tale kun leveres av tilbyderen som kontrollerer nettet til den anropte sluttbrukeren. Markedet er dermed strukturert slik at det i praksis ikke er mulig for tredjeparter å etablere seg som tilbydere av termineringstjenester.

Dette innebærer at det foreligger høye og varige strukturelle etableringshindre som skyldes markedets grunnleggende egenskaper, og som ikke kan forventes å bli redusert innenfor analyseperioden.

På denne bakgrunn legger Nkom til grunn at det første kriteriet i tre-kriterie-testen er oppfylt i det norske markedet for terminering av tale i mobilnett.

3.3. Det andre kriteriet: Markedet tenderer ikke mot bærekraftig konkurranse

3.3.1. Generelt om det andre kriteriet

Det andre kriteriet i tre-kriterie-testen innebærer en vurdering av om markedet, i fravær av sektorspesifikk forhåndsregulering, tenderer mot effektiv og bærekraftig konkurranse innenfor analyseperioden. For at kriteriet skal anses oppfylt, må det foreligge vedvarende konkurranseproblemer som ikke kan forventes løst gjennom markedsutvikling alene, jf. Anbefalingen.

I vurderingen av det andre kriteriet legger ESA blant annet vekt på infrastrukturbasert konkurranse, tilgangen til kommersielle avtaler mellom aktørene i markedet og betydningen av teknologisk utvikling. Disse forholdene kan, hver for seg eller samlet, bidra til økt konkurransepress over tid.

Når det gjelder termineringsmarkedene, fremhever Kommisjonen i Explanatory Note at den historisk sett sentrale konkurranseutfordringen, har vært manglende insentiver til å sette konkurransedyktige priser.

Dette henger sammen med hver tilbyder har monopol på terminering av samtaler i eget nettverk. Kombinert med prinsippet om at den som ringer betaler (Calling Party Pays, CPP), har tilbyderne ikke hatt insentiver til å sette konkurransedyktige termineringspriser, noe som har ført til risiko for overprising i markedet.

Denne utfordringen er imidlertid i stor grad adressert gjennom innføringen av felleseuropeiske, harmoniserte maksimalpriser for terminering av tale i fast- og mobilnett. Reguleringen fjerner dermed den største konkurranseutfordringen i markedene, nemlig muligheten for overprising.

Kommisjonen anerkjenner likevel at det kan oppstå andre former for konkurranseproblemer, herunder diskriminering, manglende transparens eller tilgangsnekt. Slike forhold må imidlertid vurderes i lys av at risikoen for gjeninnføring av regulering, samt anvendelsen av konkurranselovgivningen, virker disiplinerende på aktørenes atferd. Kommisjonen påpeker at nasjonale myndigheter fortsatt har adgang til å pålegge relevante forpliktelser, og at slike tiltak kan iverksettes relativt raskt dersom behov skulle oppstå.

Videre fremhever Kommisjonen at insentivene til å nekte tilgang eller å diskriminere er vesentlig svakere enn insentivene til å kreve høye termineringspriser. Mens høye priser kan gi både økte inntekter og konkurransefordeler, vil nektelse av tilgang kunne gjøre egne tjenester mindre attraktive for sluttbrukere. Diskriminering og manglende transparens kan forekomme, og anses som mer sannsynlig enn direkte tilgangsnektelse, men slike tilfeller vil ofte være midlertidige og kan håndteres gjennom konkurranselovgivningen eller målrettede reguleringstiltak.

På denne bakgrunn konkluderer Kommisjonen med at det andre kriteriet ikke er oppfylt på EU-nivå, ettersom det ikke foreligger tilstrekkelig grunnlag for å hevde at termineringsmarkedene ikke tenderer mot bærekraftig konkurranse i fravær av sektorspesifikk regulering. Kommisjonens vurderinger utgjør et sentralt utgangspunkt for den nasjonale vurderingen av det andre kriteriet.

3.3.2. Vurdering og konklusjon av det andre kriteriet

Som kommisjonen har pekt på, har det vært en grunnleggende markedssvikt i termineringsmarkedene som følge av Calling Party Pays-prinsippet (CPP). Prinsippet innebærer at det utelukkende er den anropende parten som betaler for samtalen. Ettersom termineringsprisen fastsettes av tilbyderen som kontrollerer nettet hvor samtalen termineres, har den anropende parten liten eller ingen mulighet til å påvirke prisen. CPP-prinsippet er i dag gjennomgående anvendt i alle europeiske land og ligger til grunn for Kommisjonens regulering av termineringsmarkedene.

I tidligere analyser og vedtak har Nkom identifisert flere potensielle konkurranseproblemer i markedet for terminering av tale i mobilnett, herunder samtrafikknektelse, overprising, krysssubsidiering, prisdiskriminering og diskriminering knyttet til andre vilkår enn pris.

Det avgjørende spørsmålet i vurderingen av det andre kriteriet er derfor, i samsvar med Kommisjonens Explanatory Note, om disse konkurranseproblemene fortsatt gjør seg gjeldende etter innføringen av felleseuropeiske, bindende maksimalpriser for mobilterminering.

Nkom vurderer at dette i hovedsak ikke lenger er tilfelle. Maksimalprisene setter et effektivt tak på termineringsprisene og eliminerer dermed muligheten for overprising. Samtidig er inntektene fra terminering redusert til et nivå som ikke gir et reelt økonomisk grunnlag for strategisk krysssubsidiering eller annen konkurransevridende bruk av termineringsinntekter.

Videre, i tråd med kommisjonens vurdering, anses handlingsrommet for prisdiskriminering og forskjellsbehandling på andre vilkår enn pris vesentlig begrenset. Terminering fremstår i dag i stor grad som en standardisert, teknisk innsatsfaktor, med begrenset betydning for konkurransen i tilgrensende markeder. Eventuelle gjenværende utfordringer knyttet til vilkår for samtrafikk vurderes å være av begrenset omfang og kan håndteres gjennom de generelle bestemmelsene i ekomregelverket, jf. Ekomloven § 2-3.

Samlet sett vurderer Nkom, i samsvar med kommisjonens vurdering på EU-nivå, at verken overprising, krysssubsidiering, prisdiskriminering eller diskriminering knyttet til andre forhold enn pris utgjør relevante eller vedvarende konkurranseproblemer i markedet for terminering av tale i mobilnett. Markedet vurderes dermed å tendere mot effektiv konkurranse innenfor analyseperioden, og det andre kriteriet i tre-kriterie-testen anses ikke oppfylt.

3.4. Det tredje kriteriet: Alminnelig konkurranserett alene er ikke tilstrekkelig

I henhold til Kommisjonens Explanatory Note til anbefalingen om relevante markeder, er tre-kriterie-testen kumulativ. Dette innebærer at dersom ett av kriteriene ikke er oppfylt, er det ikke nødvendig å vurdere de øvrige kriteriene. Ettersom Nkom har kommet til at det andre kriteriet ikke er oppfylt, finner myndigheten det derfor ikke nødvendig å foreta en nærmere analyse av det tredje kriteriet.

3.5. Konklusjon på tre-kriterie-testen

For at et marked skal kunne underlegges ex ante-regulering, må alle tre kriterier i testen være oppfylt.

Ettersom det andre kriteriet ikke er oppfylt, og markedet viser en utvikling i retning av bærekraftig konkurranse, anser Nkom ikke tre-kriterie-testen for å være oppfylt. Markedet er derfor ikke egnet for ex-ante regulering.

4. Konklusjon om videre sektorspesifikk regulering

Nkom har i denne analysen vurdert markedet for terminering av tale i mobilnett i samsvar med ekomloven, ESAs retningslinjer og tre-kriterie-testen.

Markedsavgrensningen viser at de relevante markedene avgrenses til terminering av tale i offentlige, individuelle mobilkommunikasjonsnett i Fastlands-Norge. Vurderingen etter tre-kriterie-testen viser at det første kriteriet om høye og varige etableringshindre er oppfylt, mens det andre kriteriet om at markedsstrukturen ikke tenderer mot effektiv konkurranse ikke er oppfylt. Som følge av dette er det ikke nødvendig å vurdere det tredje kriteriet.

På denne bakgrunn konkluderer Nkom med markedet for terminering av tale i mobilnett ikke lenger er egnet for sektorspesifikk forhåndsregulering, og at eksisterende forpliktelser må bortfalle.

Med hilsen

Inger Vollstad
seksjonssjef

Aida Beglar Hamedani
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk og ekspedert uten underskrift

Mottakere:

TELENOR ASA, Postboks 800, 1331 FORNEBU

TELIA NORGE AS, Postboks 4444 Nydalen, 0403 OSLO

LYCAMOBILE NORWAY LIMITED NUF, Selma Ellefsens vei 6, 0581 OSLO

LYSE TELE AS, Postboks 8124, 4068 STAVANGER

TELAVOX AS, c/o Telavox AB, Telavox AS, 0484 201 21 MALMO

KONKURRANSETILSYNET, Postboks 439 Sentrum, 5805 BERGEN